Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СерДАС

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Советен Министрий Советен орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 22 февраль, 1973 шу. • № 23 (5286). Мах 2 кеп-

Кхоана 55 шу дуз Советски Эскари ТІема - Форда Флоти хьаьжк. Цу замалахь юхьханца денз тІемашка чІоагІлуш, иза болаш хьаДоагІа вай Даьхен Гергаштдора низаш. Таханара Советски Эскари ТІема - Форда Флоти дунен тІа иза болаттагІа, хІанзарча заман тІема гІирсаца бокъонца кийгденна дунен халхъашта юкъера машар лорабеш да.

Цудухьа советски наха доккхаа а деш дезду из хьалхехьа дІ, цун мугІараш шоай дикагІа болча къонгаша чІоагІлуш.

ЧІоагІеш тешамен низаш да вай Даьхен а социалистически мехкий а доаноашш логадераш. ПартІата салаІа, къахьега, хьолламаш де йиш йолаш да цу мехкий халхъаш.

СТРАТЕГИЧЕСКИ РАКЕТА ПУЛЬТА ХЬАЛХАШКА

Лайво кхайлаяьлча березони кІотаргашта юккъе гІолла дийкка хьуна юккъе чубодар никъ. Гаьнашта тІаеІолла гІалбахар гІийло хьекха мух, дийкка гальний ткъовоошаш шоргтІига діа-юха теркар, лай мажаргаш лега а еш. Цаьхха хьу нийлъелар, хьаугчаньлар наг-нагахьа ягІаш кІотаргаш а йолаш йолаш йоккха кІабл.

Моллагъар саяна йола — цхьанна хІаманна белгалйолаш йоаца кІаьл. Цхьаьнга хІано когадаяза лоаза доа удлар гобакъка. Фуд ер да? Гувлаг шуйна юхе гІолла ягІа кІотаргашш цІаьхха шоргтІига діа-юха йолаш чура хьаьсташ ма болча стратегически.. ракета юхь а йолаш бола кІоаг хьа а беллаш.

Ракетчикий лаьтта кІалхара бастнон — гІувна хьисанера пусковой установка я укказа.

КІоаргта лаьтта кІал, пульташта хьалхашка шу минуташка къахьегаш, ракета кхосса кийчъяра ювзавина операцеи кхоачашъеш ба специалисташ. ЦІхьаБакъда, тахан минта кхосса еза хьожаш мара бан. Массазаръер санна йола тренировка я еш.

Цкъа хинна а ца ІеІш хила вийзав са чоалхане станожиш, тІех шийса оборудованн арахецна хІанзарча предприятекна. Цудухьа, ракетчикий позицешка бІаргагуш дола хІапан хьокхамеча ехана, дикагІйолча лаборатореша пийсде долгоагІа. Дог-ІоІлоаркаш я Іилма-технически, уйлана эгтара тІехьагІа карагІдьнараш шийна чульяца тайп-тайпара кхоачашъеш а перспийн комитеташ, юхьанцара организацеш.

Кийчо еча хана дІкболабабь болх дІаьго а беш, дерІа а кхулаш лаьрхІа терказ еза Іоаьв дика опыт а, гучадаьлна кхоачамбовцаераш а. Масала, фанташа тешаш дІ, собеседованеш еча хана цІьаьогча партогранизацешка формализма элементаш хулкітъеш гІолар. Иоаттача таІпера гІулла массанаша а тІаьхІитеш партийнаш, советски, бохзана органий хьаьжаьш коммунисташа енна предложенеш, замечанеш ювцараш чакхъяхара. Партдокументаш хувцара кийчо яра дувцаденна чекхйоаш хІанзарш а йола кхоачашъеш а чІоагІга хьаделанза яргьяц партийн комитеташ хоахьанцара организацеш.

Йойиха сийлен бокъха бехкгочкам ба Ленина парте член гІолар. ЦІаккха ца хинна тайпара, дог тохадолиташ йола, са айдела минуташ йоаг саго шийна партийн билет хьалуча хиий. Шена ш, кІанз дІаболезуш долча партийн документаш хувцаро партийн организацешка творчески хьинар низ болаш айдергхиарах, коммунисташа хьалхе пелаяра поаргІаш хьаьвгача коллективашка яра а лаккагІа айбергхиарах, КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадь денхарашш кхоачашдера берригача къахьегаларан оарцагІбахара гІулакха новкъосташ дергІлорах.

(19 февралера «Правда» передовая).

ЛЕРТТІА КИЙЧО Е БІАЬСТАН БАЛХАШТА!

1973 шера кхашкарча балхашта шиъ хаппахьеи тІехиикеи техника кийчъяра Гулермеса районен «Сельхозтехника» Шаьла районо юкъарчъ обьединенеи механизаторий, инженерийн техникийн, колхозий, совхозий коллективашца Нохч - ГІалгІай АССР хьесабочча механизаторашка дах кхайкорал хьал а лаьца кхьаьгаш да Ахмой-Мартанн «Лермонтовский» совхоза механизатораш.

БАЛХАШ СИХДАЬД

«1973 шера яларг кхыйола лаьттанга йоала продукташа дукхагІа яхар а кийлор а дуьхь кортд боахама болхлой Ерригсоюзни социалистически яхь йоар-жаяраХь бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соции дег тІера кхоьабал а бан юртбохахама культураш кхеларш уж паччахьалкхенга йохкаран лакха социалистически декхарашш ГІайбиназ Надтеречни района совхозий кхаш делаДераша.

ТІаийна декхарашш толамца кхоачашдера, бІаьстан балхаш шиъ хаппахьеи дикеи дІаоллодаДера шерра социалистически яхь а йоар-жаяраь ІІатеІІа лард йоллаш бе хІинна районца кхаш делаДераш. Хіаьта дика толамаш а доах.

ДІадахача шера гураЬеш уж шера ГІайн планагІа 277 тайп-тайпара марнех йола трактораш, дукха тІехьатосса инвентарь тоае еаш бар района механизатораш. Царех хІинъяе 268 трактор тоиъ яьиай.

Юртбохахама техникен инвентари тоаяра планаш дика кхоачашйар «Надтеречный», «Озерный», «Братский», совхозий механизатораша. Трактораш, инвентарь, кхыйола ерриг юртбохахама техника дика тоа а яь кийчоп линейка тІа дІаоттаьвй.

Юртбохахама культурий хьуьнаь хьам лакхбара лоарІаме резерв я минералын, органически удобренеша лаьтта кхьабал. Из деа кхетазу района хьаш делаДераша. Цудухьа районо оргнгача совхозашка пахадацш йоахьо юкъахька удобренеш яхкара. Цуна тешал ду кхашка удобреш йохкача механизаторама доахача толамашца.

Уьк шера бІаьстн юьрІйочча культурай кхашка планагІа 40 хьар тоно органически удобренеи яхка деклараЙла бар механизатораш, ХІаьта цар дукха хІама ца шиъ хІанало 45 вэар тоно дІаийьай кхашка.

Дика вІашТехьбдьяха чакхбоаяхх кхашка органически удобренеш яхкара болх «Братский», «Гвардейский» совхозашка.

Юртбохахама техника тоаеш, кхаш органически минеральнын удобренеша хьаьдеш дика къахьег механизаторааша «Братский» совхозера Бамбатиев Сульянн Борзов Хаважев, «Надтеречный» совхозерча Гаппев Іббсен Солтхан Ансен, «Знаменский» совхозера Керимов Чучас, «Верхнепаурский» совхозера Нохч - ГІалгІай АССР заслуженни механизатора, КПСС райкома бюро член волча Хадиев Януда, дукхаха кхьчІар.

Дика хьувьаьм кхеБера геттара долраГІаме да юртбохахама культураш лакхе доаддин йолча фуда дІзер. Из дика кхета а деш, бІаьстн юьрІйочча культурай фу дІадауна боарамага діакхоачадера низ, хІинар кхо ца деш къахьегаш ба районе фу Іалашдеча дакъа лоаца специалисташ, болхлой.

Уьк шера бІаьстн дІаиоярйоала культурай 7947 центнер фу Іалашше дезаш дар районе. Хіаьта хІанзе Іалашдаю 9000 центнер совГІа ца. Іалашдь фу геррига а цхьоалагІчеи шиоллагІчеи классагІа да.

Планал дукхха совГІа да Іалашдь ворохаш, гадузрий, кенз, кхыйола культурай фу. Цхьабакъда, Іалашдаь хьажжІай фу бІаьстн дІадера кхоачамбоаяш дац районе болхамаеча. Хіанз из кхоачамбоаяш дІадоаккхаш латт. Паччахьалкхен ялат дІаийдеча пункташкара дІае пайдана йоаучча хьажжІех хуящаш, иЙдеш бІаьстІахьхуьнаь латт болхамаеш хьажжІай фу.

Теркам тІабахийта вІашТехьдаьхха районе нияа балда гоаза лаккхара, когда специалисташ кийчбера гІуларх. Кхашкара тайп-тайпара балхаш дара, масала, комсаш тІара, хий долдара, труктораш тІа болх бара районе хІанзе 690 совГІа саг ІоаннаьяьЬ.

Кхашка хий дилла нах Іоьмабара доккхаш новкъостаЬ дир совхозашта районе хин болхама уьрзвилевеча специалисташа.

Районе болх бабц агрономически курсашта юкъе къаьста дІка вІашТехьхьалкхаяр дешара процесс» «Новогорский», «Братский», «Озерный», «Круглевский» совхозашка.

И. ЮСУПОВ.
КПСС Надтеречни райкома юртбохахама отдела инструктор.

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ ПРАГЕ ВАХАР

КПЧ ЦК-ас, ЧССР Президенте правительствин вахарга 20 февраль Москера Праге дІавахар КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев Чехословаке къахьегамхоша февральски котало йыккха 25 шу дизар дездечеи дика хьажа ааша.

Киевски вокзале новкъост Л. И. Брежнев ларъявокхгаш бар новкъостий А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, КПСС ЦК членаш Б. П. Бещев, А. А. Громыко, Г. С. Павлов, Г. Э. Цуканов, К. У. Черненко, Н. А. Шелоков, КПСС Центральни ревизионни комнесс член О. Б. Рахманин.

(ТАСС).

Междьяттахой совещани

20 февраль междьятта промышленносто предприятейн организацейн кулгалдечъ болхлой совещани хилар Москве. Цига дийцар КПСС ЦК дейлабрьски 1972 шера Пленумна вешешкха хьежжа 1973 шера паччахьалкхен - планин социализмстчи декхарашш кхоачашдера отраслена хьалхашка лаТТа декхараш.

—Пятилетка кхоачалІча, хоздамбеча шера йоккхий рубежаш латт мехкарча межхьаттахошта хьалхашка,—аьлар ше доклад сан межхдьятта промышленносто министра В. Д. Шашина. 424 миллион тонн — 1972 шерачъул 30 миллион тонн дукхагІа—«Іаьржа дошуь» даккхъеза. Шера яздал дукхагІа межхдьятта хІанзаяла даьккхалан вай межхдьятахоша. Цунах доккхагІдола даьза — 24 миллион тонн— лургда сихха деГІаХхача. Малхбузенн Сибаретіеи промышленна. Межхдьятта дукхагІа доаяхкарда ишта Татаре, Мангышлаке, Оренбурге, Удмурте, Белоруссе. Кокс АССР межхдьяттахоша а. Совещане кхамъяьлаш даьча межхдьятта промышленносто предприятейн организацейн кулгалдечъ болхлой совещанехь отраслена хьалхалатта латта декхараш.

Межхдьяттахой совещане даьха лаьцар КПСС ЦК секретара В. И. Долгих, СССР Министрий Совета Председателя заместителя, СССР Госплана председателя Н. К. Байбакова, газоин промышленносто министра С. А. Оруджева, межхдьяттан газоин промышленносто предприятейн хьалхара министра А. К. Кортунова.

(ТАСС)

ПАРТИЙНИ ДОКУМЕНТАШ ХУВЦА ДОЛАЛУ

ХьатІвотташ латт вай парте вахарера поар-хІаме этап. Селгаи «Правда» ходи бир, партийни документаш хувца долладераш долча дешага КПСС Центральни Комитет хьожа хилараХ. Партийни документаш хувцинга чакхдакхаяр бен болх кийчоп болг партийни комитеташ, политоторганаш, парторганизацеш кертІерча дакъе бахьина хилар теркал а деш, КПСС ЦК-ас союзни республикий Комнартеи ЦК-ашта, парте крайкомашта, обкомашта , Советски Эскарен ТІема-Форда Флотен КертІерча политуправленета, доаэон тІарчен чурчен бІун политуправленеша мукъа беннаб 1973 шера 1 марта денз партдокументаш хувца доладе.

ТІамийача соцам тІа белгалдоакхаш ма-хІиллара, партдокументаш хувца кийчо яра партена чуъь беш болг болг бархча хьмйача дика вІашТехьбакхка, КПСС XXIV съездан ЦК майсни (1972 шера) Пленумен установкашка хьожка лел. Из болх боча хана чулоацан дикагІа болаш хиннад партена чуъьера вахар, лакхлу коммунистий хьинарн дисциплинен, чІоагІлу боахама-политически деклярашш ихоачалдера парторганизацеша еш йола аттагІ. Цу дерригача хІамбша новкъосташ ду партгІ діаэо чІоагІьара, советски общества кулгалдун постан телен низ, хІпарах тарра цун поарлаІаь лакхбара.

Центральни Комнтета майсни Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара нох. Л. И. Брежнева белгалдьакхгад, партийни документаш хувцина принципиальни политически мІаи долаш хІлар, шиъ мугІараш чІоагІдора парте чакхдоахача гІулакхий поарлаМеГІра оагІув цо чулоацаш хІлар. Уж хувцара еш йола кийчо вай низашша шоай гайпара долч хІамар, КПСС XXIV съезда решеннеш хІара партийни организацеи мишта ихоачашъю шиш болашш доагІер дизза хьадехаьш хьожар а хинна дІаэтгар.

Съездо хьалхашка оттадь денхарашш ихоачалдер — коммунистий керттера йоаху. Производстве цар хьалле поларра поаргІаш лакхбалар кьаьгга гуш хул пятилетка ихоачалгІча, хоздамбеча шера план хенал хьалха ихоачашъяр дузьа дерригача хьалъе лелаю социалистически въдгІалдолеча, Яьш наноцатнагІа йолаьча дукхагІйолча бригадашта, участкашта, цехашта керте латтараш парте членашн кандидаташ бе, Берригача мехка йоазаш а яха хьалхара мугІарашка а этте болхача коммунистий - болхлой сийлаь цІераш. Шоай са ца иходеш ихьъьет юрташкарча партнчІаша. Санхетам лакхе болаш шоашш хилара іьокхаа тех вай Іилман, техническн, художественнин интеллигенцена хьалха - латтара, культура, бІатовой гІулакташ дара сферс болх бача. Гергазцарча Низмй мугІараша денал долаш гІулакх деча коммунисташ.

Документаш хувцара еча хийчоно тоаьай партогранизацешка чакхдоахача гІулакхий еррига оагІоу. ДІахо дегІаенай партена чуъьера демократ, бонккгІа хинна-наб партийн собранеш бохлла пайда а хиннад а, саготаша дола дешаш дувцарцен къастадарцен бола коммунистий безам, кргаІа хиннай критикен самокритикен. Цо тоабаьб, белгІгаЬ яьлча, юхьханцарча партогранизацешка духха ха йоацаш чакхъьяннача отчетно - хорЖамий собранейн конференцейн чуловацан, боарам, постам. Цига дакъе пальяр ухказа учете латтача 92 процент хІапа бец яьлча болча парте членашеи кондидатаеш. Гулбеннарех 32 процент соагІа бараша пренешка къамальаш дьяд.

Партдокументаш хувцара кийчо ярца дувзадена чІоагІьаннан кадраша идейнк кхетам балареп марксистско - ленинскн образованн ялареп дешай еш йола уйла. Уьк кхарачча дешара шера дукхагІа хиннай экономическн творен политикан, Інпнан коммунизма, къамашн къаний гІулакхашн дегІаэара предмешай Іомвеш бола парте членашн кандидаташ. Теркам дукхагІа тІабозийт истормнч - партнйн тематнка, партнйн строительства проблемашта.

Партнйн организацеш, производстве, общественни балха тІа коммунистий хьинари бохьтоохкам пекг а беш, цар идейно-политически бодраш, вийвгга вІашТехьа а доахаш, парте хІара членагеи кандидатагеи дІакхача гІетт. Дукхахча хьвле цунна новкъостап ду молпатІчунца кьоастадв деза дешашн хьадеха доагІеш ІІашаш долаш барашша индивидуальни собеседованеш яро. Практнка хьатьокг, собеседованеш хиннача дукхагІйолча комунисташа а чоагІйаш йола выподеп еш хилар. Царех дукхагІарашш хьинарсгн дакъа лаца бакнабб общественно-политически вахара, Масала, Казахстанни республнканскн парторганизацеи уж тІехьхарча аз шера общественни балха кхы тІе а юкъобагаб ялхаЙта эгар сосгга коммунисташ, Краснодарскн краевой — нтт гэар, Донецкн областной парторганизацне пам эгар.

Въыскавеп тІайолаш болча коммунисташа дешаш терко дукхагІа еш къастаду парторганизацеша. Ухказа, масаза а яхар мо, хІараиеца къаьст-къаьста къастаду уж. Шоай гІалаташ тоадьвршта тІера беяк дІабоаяхх. Ца тоадьча вокхарна тІера беяк кердача документаш тІа дІаязберІба. Нагахьа санна дІахо а ца доагІаяр леладеш хулий саг, парте яз янсарех е ца янсарех дола дош оттадУ.

Документаш хувцара кийчо еча хана доагІар шоайла дІа-ха дикагІа ъьдех коммунисташа. Выступленеш принципиальнеГІа ю цар цІьаьогча шоай новкъостий нпзкьалан кІаьделлан духьала, дисциплнна, коммунпстическн морала нормаш телъевп йолча мотгпгаота духьала. Парте членга еза цІн шоай самалаЙца вочу йоазан, 57,3 процентаеп кхоачаш дукхагІа хилар, дукхагІа хьачуйяцаб комсомольцаш. КПСС ЦК соцам тІа белгап ма дикахара, хІанзпе а къаьстадап дапнвад партийн документаш хувцара кийчо ярен чакхдакхкарен организацнонно - техническн оагІонца дувзадена дола керттера дешаш. Дукха хІама дац коммунистех учет лелаечеи партийн боазамеп йоагІаш йола порядок оттавра. Кнйчъьь йоалаш латт документаш хувцача хана эша поменцепеш, уж яздергдола болхлой хьлеркжаб.

Партийн документаш хувца долада-лар — коммунистий вахарера йоккха событи. Цо дукхагІа хІамбша декхарнна ю ма ловдІаГІара организационно-политически мероприяти толамо чакхйоакхкилга Іалашде дезаш йола комптетпш юхьханцара - организацеш. Документаш хувцара боьхьонца нийса план дІабоаьюца КПСС ЦК указненпша хьожка из массе метте чакхъялара йоакхо е йоа-га. Документаш хувцинга саббаргІа, сих ца пуш дІадоарнадаиза дергдеп.

Из болх дІаболапургба ерригача республнканскн, краевой, областной парторганизацешка. Цхьабакъда, кнйса гІулакх да, документаш хувцинга юхьханца парте массеи горкоме, райкоме, политотделе дІа а долада», цун тІехьагІа, опыт Іарга хьожка, дІахо тІа-тІа шеларІа ерригача комптеташкеи политорганашкеи доарждера планаш а уттаеш вІашТехьдоахача мотгпгашка дер. Партдокументаш хувцара лелаяа дама янхинк а, из дика шоай ТІахьомара ялаповтъбе беза союзни республикай Комнартеп ЦК-аша, парте крайкомаша, обкомаша.

Документаш хувца долдадеро белгалйоакхк коммунистпй хьинарн дисциплннеи яйяра тІебергабеча боакхача организацнонно - политически балда ТІера цІьа рубеж. ЦІхьабакъда, из болх чакхбаннарг пархІа ййш йолаш бац, 1973 — 1974 шерашка хургдолаш долча документаш хувцинга шийа а КПСС ЦК мансни Пленума соцаига хьожка парте чуъьера вахар діахо тоадера, партийн кургалдера стилн методашн органоахаш тоавра бнъза пайда эца тиезна а партийн комптеташ, юхьханцара организацеш.

Кнйчо еча хана дІкболабабь болх дІаэо а беш, дерІа а кхулаш лаьрхІа теркалъе еза Іоаьв дика опыт а, гучадаьлна кхоачамбовцаераш а. Масала, фанташа тешаш дІ, собеседованеш еча хана цІьаьогча партогранизацешка формализма элементаш хулкітъеш гІолар. Иоаттача таІпера гІулла массанаша а тІаьхІитеш партийнаш, советски, бохзана органий хьаьжаьш коммунисташа енна предложенеш, замечанеш ювцараш чакхъяхара. Партдокументаш хувцара кийчо яра дувзадена чекхйоаш хІанзарш а йола кхоачашъеш а чІоагІга хьаделанза яргьяц партийн комптеташ хоахьанцара организацеш.

Йойиха сийлен бокъха бехкгочкам ба Ленина парте член гІолар. ЦІаккха ца хинна тайпара, дог тохадолиташ йола, са айдела минуташ йоаг саго шийна партийн билет хьалуча хиий. Шена ш, кІанз дІаолезуш долча партийн документаш хувцаро партийн организацешка творчески хьинар низ болаш айдергхиарах, коммунисташа хьалхе пелаяра поаргІаш хьаьвгача коллективашка яра а лаккагІа айбергхиарах, КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадь денхарашш ихоачалдера берригача къахьегаларан оарцагІбахара гІулакха новкъосташ дергІлорах.

(19 февралера «Правда» передовая).

Дин бийсен, шеларш йІоьхаш, моллагІа, тхоттам бар аьина доацаш, даим ха тІа латт советски сигналех хьахоп — ПВО бІугара тІемахой.

«СССР 50 шуз яхача ни кІал гІолла лелача атомохода экипажка хьокхамагІа шерлуш ба герзи техникен тІехдика йбозаран царна доаларан, из говза лелас харан тІехьара патриотически болам. ПВО тІемахой тІагІертта тІема гІулакх Іомадеш, тІема-кийчо тодеш, дисциплинеи дерригача вІашТехьхилар чІоагІлеш ба хІанз.

СУРТА ТІА: (Аьхьарчаьхьа-ветхьа): лейтенант В. Тихоненко мугІараерча В. Кубжкан ЭламагІволча сержанта С. Мовсесиан тІема-кийчоп декхар оттадеш ва. Лейтенанта В. Тихоненкос команда луш йола взвод тІехдика я ьына хьакхайкань я. Ухказара берригача а классни специалисташ ба.

Н. АКИМОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАРГДА ПЯТИЛЕТКА КХОАЛАГІЧА, ХОАДАМБЕЧА ШЕРА

Республика партийно-боахама актива собранера

19-ча феврале Грозне хилар республика партийни - боахама актина собрани. Цига йийпар 1972 шерарча балха итогаш промышленноста, гІишлошъеча, транспорта, бувзама болхлой 1973 шерара декхарашн. Доклад ййо КПСС обкома секретара М. А. Керимова.

— Советски наха, — ельар доклалчика, — ССР Союза дошо юбилей езйир нанна - Дальенна доагІаш дола къахьегана совгІаташ а деш. Юкъара толамаш доахаш шоашкара даахьа дихьад вай республика къахьегамхоша а. Продукцина ревлизаци яра 1972 шерера пачхьалкъенна план тоьлам кхоачашйор йоккхачІа — мехдахьта доахача, мехдахьта чахдоьхачен нефтехимически, энергетикин машинашъеран отрасленаш къастегамхоша.

Ленинан орден лелаева Къилбесда-Кавказски машинашъка Грозненски отделене машинийкъахоша тІаийна соцлистически деярашн хоорачашъеш, хоадамбечен шерера планаш. ТІадоттара а дІаоха дахьара а, кхыча хьоькхамий а 1972 шерарч план тІекхоачашъ-ний. Юкъа пайда эцача автомобильни транспортаца муьлхха дІаоха кхахьара дІадахача шера план 104,5 процент хооачашъ-ний, хІокъа пассажираш дІа-оха кхувдара — 109,6 процент.

Пятилетку долларий шера лерчІаргІене лакха оьсарле долашш болх баьб дІахача тІиллой оргапизацина, кІезиг-дукха аьенна гІишлой - монтажни балхий шал бе болабелийтас нехьа-ро лоарх1амера промышленни объекташ, 132 эзар квадратни метр нах чубаха цІенош, 5.288 бІера лаврІа мерз школашш болх. Чирна тьаІІенк тІишлошш, 980 моттиг йоха деша даха ха йоацача белий учреждеиеш.

Докладчика цІераш йоах кобеййи шера социалистически ешаш белгалъ.ашъача предприятеш, гІишлошъений организацей коллективаш. Яхье хьалха латтарш эламогІа хьалалаиъаза баргбан, цар оГгш шерера дІабоорене еза. Цун ха лаьтта оьсарле бола методаши пиремаши лелаева инициаторий экгалонаш беррига кхъьегамхошта коьма гинна дІаоттара. Іалашъаза дергдал доахт йо.

Вай бокъонца кхтаде деза 1971 — 1972 шерашка дазо а карагІалаьнар а ййслаІа пятилетка хьакъьалалаца де дезача Іалъамате доккхийчу белгий халлара дезка мара доацаца. Къастта халла хургда пятилетка кхоалагІа. Хоадамбеш. коммунизма гІишлоа хьалъева дерригача доакъонна хьинаш къастта ду тІе хинна дІотта дезар. Боахама кулгалхой, партийни профсоюзни, советски комсомольски организацей эгІа-ра лоарх1амера лекхар да соцналистически яъ мамоте дегІаболар-яр. ялье баьнарий нисан халкъа боахама хІара дакъе хьадда да дерзІаунера кхоачалга Іалашдеогдалан тІаиелладаь.

Докладчико юьи промышленносте, гІишлошъечара, транспортера хІана а пайда эцанза йоца резервашш торонинн. ДІадахача шера 27 предприяте кхоачашъ-ний тоьа планаш. Іалашъ аланзар 23 мил. сомал совгІа тІе хьалха продукци. Цудухьа шера план 99 6 процент мара кхоачашъ-ний.

Докхий кхоачамбоацаран хьаййан бурув тоьа бетта предприятеша. Еринчача объединене прохолка план 70 процент мара кхоачашъ-ний. СуьгІа бурув да тохуш йисар 66 эзар куьга метр. иь балъан долий кхоачашъ-ний хьехархой тін гаен промышленни запасаш тІакхетара план. лоччелар уж доахаита. Кхоачамбоацаран да мехкахьта, хакслоатъарий мехдахьтахимийнйи балха тІа а. Цар кхоачашъ-ний оттанъча ассортиментагІа продукци эрахецлера, эрахецлера продукцера дІабола мах пачхьалк отгаьлъча тІех халлитаб хІъьта ишшта дойтад мехдахьтта мехкахьта продукташи.

«Грозненгаз» объединене коллективаша энергии алъа чешше хІъьта санна бола лоарх1ама къастта техбалайтад.

Машинашъка дукхаха предприятешка производстве ВІашагІ-бетанна къастегама производстве хІъьта техкна специалисташа яхьа-ваьш.

Совхоза ВІашагІбеланга хьажа деш цІаьна балха тІа волаш къастогІа гІойлъаьна дІа эсна токарь Усанов Зоирбек.

— Из недарк тхоьга ВІалла ййи яьаь, — йоаь трактористка, — кхыьолхоа да дудар карагІдоал цуьпа.

ДІадахача шера гурахь совхоза шефстве лелаеш. Гроьнсски ремонтно - механически - завода ДИПТ-300 яха токарни станок елар цоьна. Цу чбалхазерча станока тІа болх бет ва Усанов. Цун низ болча кулгашка дика ладугІ машино.

Трактористка тІехьаюзвача тележкай соснаш кхаь - биъ бетта мастерске яьдар. "

— Ахъарех хІама дулургдарий хьона — аьина мастерске заведующе цхьан дийнахь уж дІахьехача, — хьожаргІа со, аьена дІавахар Зоирбек.

ШоллагІча дийнахь ший станокаца юкъе хир дацъка керда фитташ яха воаьлаь Усанов.

Хьалха юкъе ГІоала хоадайнй ТІакхха мара станока тІа оттаяцар уж. Шоаш йолча тайпара станока тІа чоагІъеш де мел лерзар дир говзача токара.

Мастерске токарни цехе кхоъ станок я. Усанов, Зоирбекаца цхьана дукхаха цераша кхъьеташ хьоьгІа коммунист - Элихонов Салаву.

Шоаш дукхаха цераша Іоаьь онат камаьрша дІа а йоазййаш шоай мотта хІъьота кьона токарь Шахаев Руслан Іомаву цар.

— Соня хала дан ишша йоккха говзал йолу йоккхачІбарашъ кхе болаш, чоалхаве деталь е аттагІа фу дина баьхьаьца да па хоьт мотт ниисйлу. Цига накъабоал соня уж. ХІинзаре дукха Іомадаьд аз иэргара, — йоаь Шахаев Русланна.

Мастерске керттера цех я, токарин яр. Цу чуга арайоал іохаметтаотъаньа подшипник, гусеницан хьалдоаттаю катокаш, МТЗ-50 трактора силовн гІуьв, спепленей муфтай дискаш, кхиъяраш.

Ремонтни сезонагІа совхоза мастерске болх бераш дукхагІбарап вІаний гарга йолш массеях профессеи йолаш ба.

Ялат чуэца аз хьаТІакхачача комбайна тІа хов Абуевзидов Мусе. Ремонт ю эа хьаТІакхьаьчча мастерске воагІа из. Хлана ерригача маркаех йолча трактороп мотораша ремонт еп па Абуевзидов. Цо тоабаь мотор дакхеа хІама долаеп хилап. Кланана заьап оттадеш, поршништа регулировка еп трактористаца дагавоал из.

Ишшта шийпара хьоькхан гойташ.болх барай Юбилейни медаль еннай, дукккасца ахчанца совгІатеп, Сийлен грамотаи луш яьк механизаций автоматизацин яра боарам хІана а лохд ба. Во пайда эп производственни мощностеи керттера фондашъ. Оборудовани йиза пайда эцаш, цо сменни болх бара коэффициент лоха я. Цхьа-йолча заводаша ритмично йолч баьбан, изделей номенклатура планаш кхоачашъяьш. Цхьа-йолча предприятеша реконструкци елга тІехьалъяьнаш.

Вайна тоьам хуьлаш бин дІадаха-ча шера республика дукхагІ-ний, кхачан, моттигера хьунах хІамаш еча промышленноста дІаоттарйеташ болх.

Шеиканитта хкоачамбоацаран хуьлаЬг ишта бытовой гІулдахаш дечен торговлен.

ДІаха докладчика белгалдакъ-кхар, 1972 шера капиталан хложеней план 90 процент мара кхоачашъяь йоацийла, кара па дерзадеп дисад 25 млн. сом каиВложенеш. царца 18 млн. сом гІишлой-монтажни балхаш. Керттера фонда болх бо йолаш. Из оргапизацина 58 процент мара кхоачашъяьш, 83 гІишлой - монтажни управленех 32 управлени планоан задачеех оборудованин монтажа а, материалаш а ресурсаш цхьан хана хьалъева дукхаха объекташа хьежаеп хилараш, хІъьта тІакхха дукхагІа хуьл хьалъева. Хлана йоа ла гІишлоп. ДукхагІа хуьл дІаоттаяна йиса оборудовани.

Дукха кхоачамбоацаран да проектни организацеб балха тІа а. Цар шийпара хьалъева дІалаш предприятеи документаци, объектай сметни мах оттабеш цІенкашта Іалаташ ду. «Іезига пайда эп Іилманиен техникан карагІдьнйнара кердагІ-ларех.

Шоай торонел лохагІа болх баьб дІадахача шера республика транспортникаша. ХІъьта ишша буьзама предложенеш - техническн чески управлене предприятеша.

Шерагара - шерага къьхьегама оьсарле лакхьара плапагІа лоарх1аиц нтташ предприятеп. Цу хьала цІенкашта дІалаьйтера предприятна партийни боацаран кхоачалгхошта, хІана аьлча пятилетка заданегІа промышленносте - тІехкетаца ерригача процесаш 98 процент къьхьегама оьсарле лакхьара чотах тІакхета еэаш я. 1972 шера итогех 42 предприяти лоарх1аиьш товарни продукцера дІадодар а, царца аьанаюн аьнна пек, планал совгІа 36,7 млн. сом дІа а дакъйтас. Хьалха а е еза терко ши эрахецц продукци дикагІа чиллйдара.

Кхоачамбоацаран анализ еш, докладчико белгалдоох, цхьайола парте городской районни комитетана, кхъььначарча партийни организацеша къьхьегама хІинзаш хІанз а тоьам болаш терхам тІа та цаунйташ. КПСС XXIV съездо оттадь дехкараш толаме кхоачашдара къьхьегамкой оарттагІа мелл боаташ хилар. Производстваца гІулакхаш лелараш кулгалхой бекттокхаме хилар деха ма деза хьалехаш дІахачаяьчи техничесни кулгалчоаьнаш, партине ишшта хьадехаш хІараие шийна могар дизза дергдола творчески хьаьа хІара къьхьегама коллективе оттавелга.

Дукхача промышленни предприятеши гІишлошъеча управленеш во «Іаштіекььхьаьхьа дІадолалъа пятилетка, кхоалагІа, хоадамбу шу. Цудухьа республика кхоачашъяьш продукцена реализаци яра январь бетта план. Боахамий пактийни кулгалхой дехкарийа бо пайпах кхоачаи ца тера баьхьаьш хьа тІехьа ца дезаьа-ш.

ТОРОНЕХ БИЗЗА ПАЙДА ЭЦ

КПСС ЦК, ССОР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ, ЦК соцпан тІа белгал надаккхара 1973 шера яхате лаьтташ йолаш кхыьола проекташ дукхагІа яхар керттера даьаъе техникех лерттІа пайда оьавах тайпа хургда. Цу дукха ханнаьаьн дикеи кийчьеь хила аьа юрте боахама техникен инвентарн. Из лоарх1амера тІулаех дика ихетелаеп,ремонт ю ха хьаТІакхачаге торо йолчех запасной овтхалаш Іалашйар Шаьша района «Джалка» совхоза специалисташа.

Массеех шера совхоза администтаце дукха терклап ца еш лаьтта мастерскей керда венача директора Сайдулаев Бориса йоаьхо яраь дикача тьала тІа йоаьхьйар. Молтоеи, токарни: кхыча цехашка кІоагаш доахкар. массеех шера вІашттІа ремонт па еш помещене пенех кІурз йоаллаш.

Хіана цІенеп сапарІатаеп я мастерскешка.

Мучіарагіа дІаоттаяь латт тІехьаьа чуйоалаь вІашагІъьаьха трактооаш.

— Дукха хІама эцаш яц уж, йоаь мастерске заведующе Кадашкин Иван Федоровича, — цаьна эша чоалхаиера оатхалаш йоаеш я, хІаьта лоадам боацараш

«СЕРДАЛО»
3-ча сан. 22 февраль, 1973 шу.

механизаций автоматизацин яра боарам хІана а лохд ба. Во пайда эп производственни мощностеи керттера фондашъ. Оборудовани йиза пайда эцаш, цо сменни болх бара коэффициент лоха я. Цхьа-йолча заводаша ритмично йолч баьбан, изделей номенклатура планаш кхоачашъяьш. Цхьа-йолча предприятеша реконструкци елга тІехьалъяьнаш.

Вайна тоьам хуьлаш бин дІадаха-ча шера республика дукхагІ-ний, кхачан, моттигера хьунах хІамаш еча промышленноста дІаоттарйеташ болх.

Шеиканитта хкоачамбоацаран хуьлаЬг ишта бытовой гІулдахаш дечен торговлен.

ДІаха докладчика белгалдакъ-кхар, 1972 шера капиталан хложеней план 90 процент мара кхоачашъяьш йоацийла, кара па дерзадеп дисад 25 млн. сом каиВложенеш. царца 18 млн. сом гІишлой-монтажни балхаш. Керттера фонда болх бо йолаш. Из оргапизацина 58 процент мара кхоачашъяьш, 83 гІишлой - монтажни управленех 32 управлени планоан задачеех оборудованин монтажа а, материалаш а ресурсаш цхьан хана хьалъева дукхаха объекташа хьежаеп хилараш, хІъьта тІакхха дукхагІа хуьл хьалъева. Хлана йоа ла гІишлоп. ДукхагІа хуьл дІаоттаяна йиса оборудовани.

Дукха кхоачамбоацаран да проектни организацеб балха тІа а. Цар шийпара хьалъева дІалаш предприятеи документаци, объектай сметни мах оттабеш цІенкашта Іалаташ ду. «Іезига пайда эп Іилманиен техникан карагІдьнйнара кердагІ-ларех.

Шоай торонел лохагІа болх баьб дІадахача шера республика транспортникаша. ХІъьта ишша буьзама предложенеш - техническн чески управлене предприятеша.

Шерагара - шерага къьхьегама оьсарле лакхьара плапагІа лоарх1аиц нтташ предприятеп. Цу хьала цІенкашта дІалаьйтера предприятна партийни боацаран кхоачалгхошта, хІана аьлча пятилетка заданегІа промышленносте - тІехкетаца ерригача процесаш 98 процент къьхьегама оьсарле лакхьара чотах тІакхета еэаш я. 1972 шера итогех 42 предприяти лоарх1аиьш товарни продукцера дІадодар а, царца аьанаюн аьнна пек, планал совгІа 36,7 млн. сом дІа а дакъйтас. Хьалха а е еза терко ши эрахецц продукци дикагІа чиллйдара.

Кхоачамбоацаран анализ еш, докладчико белгалдоох, цхьайола парте городской районни комитетана, кхъььначарча партийни организацеша къьхьегама хІинзаш хІанз а тоьам болаш терхам тІа та цаунйташ. КПСС XXIV съездо оттадь дехкараш толаме кхоачашдара къьхьегамкой оарттагІа мелл боаташ хилар. Производстваца гІулакхаш лелараш кулгалхой бекттокхаме хилар деха ма деза хьалехаш дІахачаяьчи техничесни кулгалчоаьнаш, партине ишшта хьадехаш хІараие шийна могар дизза дергдола творчески хьаьа хІара къьхьегама коллективе оттавелга.

Дукхача промышленни предприятеши гІишлошъеча управленеш во «Іаштіекььхьаьхьа дІадолалъа пятилетка, кхоалагІа, хоадамбу шу. Цудухьа республика кхоачашъяьш продукцена реализаци яра январь бетта план. Боахамий пактийни кулгалхой дехкарийа бо пайпах кхоачаи ца тера баьхьаьш хьа тІехьа ца дезаьа-ш.

Ишшта хьалхашка доккхий дехкараш оттадьа автомобилистана пйслаІча пятилетка кхоалагІа, хоадамбечу шера. Шера план кхо ди хьалха кхоачашъе лаьрхІад. Автотранспорта дикагІа толаш эпара, муьлхш тІадоттара-Іодаэра балхашъа механизаци яра боарам лакхбара а, кхыча мероприятеб а чотах программа совгІа дІа-ъьа хьорга 150 взар тонн муьлх миллионаш пассажираш. Шоаш деина доп кхоачашде кийча ба автотранспортникаш.

Дош ду «Горснефть» НГДУ

мехкадьятен гази яккхара операторо Р. С. Гиматдинова.

Цо дуьш «Горснефть» НГДУ мехкадьятахошца дІадахача шера мехкадьята даккхара план 100,5 процент кхоачаи а ва мехка 17 взар тоннал дуккагІа мехкадьята денна хилар а продукцена реализаци яра план- тІекхкоачашъьа хилар а.

Къамаьл дечо цІераш йоах 1973 шера плана цифрай, Еврпгсоюзни социалистически - яьь йоаржаряех болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцам тІа мд аллара НГДУ коллективашка заданеш ханал хьалъа кхоачашъяьра болам баьржа хьа-дар дуьш.

— Яларсти плап кхоачашъьай оаха, бакъда тха лъьхчамаш дикагІа хІана хІинзаш йоаш дар, — дуьш дІаэо оратора, иертІа болх бе новкъосте ерно дола кхоачамбоацаран денаре.

Эльдарове мехкадьята доаалиача пластоан давлени поатте хьалъеш йоца объекташ яь ца ялар кхеерам болаш я. Кхераме да бурув теха оборудованин хьалар а, хІана аьлча 1972 шера планагІа тьакхача еэача ялхнех шаІ мара кхачанар НГДУ-га. Уьш шера бурув дегтарша хьакхачийта оьа ялъь яккха еэаш я, е гІадоагІача дера а хьалъе еэаш я. Цо пиЙ арсІай новкъарле ю гІишлошъера юкъе пагочни методаш йоалле, балхан дара дикагІа йоца технологи лелае. ДІахайта а доагІаш дІахайтар нов. Хаджиева гІишлой материалай промышленносте болхлошта кирновне во хилар, проектировшшкапка документанаш тІа гІалаташ хилар, белгалдалькхар техникан пайда во эпаш хилар. Цу деорнигена новкъарле юкъе тІехьа кхоачаи. Хоадамбеча шера халеп бекхтокхамеи декхарш толамаш кхоачашде.

Трибуна тІа ва Гудермесски локомотивни депо парткома секретарь **М. М. Гаражка.** Цо дуьш юбилейни социалистически яхьа итогех Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьара Совета Президиума Сийлен грамота енна ший коллектива сийлен гІулакхаш, хьайоанйт Іоэль оьлг а кхоачашде деза лекхараш а.

— Охоош дахьача толамашца тхоьга эгаца хьажа гу—белгалдоах яь, Гаражка, — кхетамаш балхаш дІаьна беркат, наьна сайкхетама, цар къьхьегама а обстаеина а ГІулакхашта цо яь влияни. Пятерницанилони доттагІене яоцьаеп цІаьна хьалхеъь тайп-тайпарча къамйл боллой деп цо шоай цхьан деза болча говш ба. Хьалха а интернационални балхаш яьа хьалъебара болх кампинеи а еш зелебаш, цкъза пи-шегІа а лолйтаб. Депо яхь тъаІпара халонш а я. Уьхьа, маьсала, хьалъеш я 440 моттиг йоца обшежиташ. «Іоа» ма эцаш я, хІана аьлча кагирхой дІаьуг чуйе моттиг йоацандаь. Хьалха Къилбесда - Кавказски машинаньа управленеи февралс ду Зоирхіамерча объекта гІердалькхад средстваи цхьа дакъа.

Къамаьл де доаи ду «Грознефтехимзаводы» объединене кертерча инженера **В. В. Серова.**

— Объединене предприятенташ, пятилетка хапал хьалха кхоачашъера жа а, фаррежаь, дІаэо. Цуьнга ге ешаш ерша халкъа боахамеи дарбанзалъа. Цхьа-йолча предприятеша кхоачашъяьш продукцена реализаци яра план 27-ча декабре кхоачашъяьш.

Производственни мощностеи дикагІа пятилетка. Производственни мощностеи дикагІа пятилетка. Производственни мощностеи дикагІа пятилетка.

Кхоана—Советски Эскарен Тlема-Форда Флотен Дн

ТIЕМАШКА КХЕЛЛА, ШIАККХА ЭШАРГДОАДА...

СТРАТЕГИЧЕСКИ РАКЕТА ПУЛЬТА ХЬАЛХАШКА

СУРТА ТIА: тревога кхайкавий. СИГАЛЕН ТКЪАМАШ ТIАРА ХАЬХОЙ. Н. АКИМОВА сурт. ТАСС фотохроника.

(Пистедоалар. Долалур 1-ча оагlо тlа).

Iалъхъа а сатийнагlа дола а вагар да цунга хьежаш. Цхьа сен уьйла ергьа ухъаза ламна хетала-ний? Тlакхха, хьай кхьаьгам, уйла Iа тlаахlитача моттигах мишта къоастамугрга хьо?

Сихха лаахду ухъаза нах. Кlантап-ниженер Корогозин. Эгlара хьалхара класса специалист а хинна Iлаштаа из доашъча хана. Кандидатски диссертацена защита ян цо. Хlыта цу тайпара из цаI хинна Iаш.

Башха-дикача традицешкара Iомалу ракетчикаш. Масала, ракетни пхьяв дакъьо 1 Дошлой эскара дошлой полкагара хьабаь ший никъ. Дакъьа тlема-чийлен шlагlа бlаргайбра сона граждански тlема легендарни турпала С. М. Буденис хьалхленца моттагlа вохваьвча дошлой майрад юшаш йола стендаш, экспонаташ.

Дагадоххаргlа аьлча, маршал волча хьоашалагlа баха хиннаб тlемалой, бирса гlера шоаш ъышта Iомаду, дахьи боккхагlболча вежарийн тlема традицеш ёа мишта ю дийнар цуница. Шоашн къастача хана С. М. Буденис тlем тlа леладель ший тур золар ракетчикашта — хlана гойта хьалъалла уьл из тlема сийлен шlагlа.

Доккха къоначчад долаш хулга Iладех служба ракетчикаиарга. Цхьа молларlйолча драматическа ситуацешка хинна а па Iеш, хlара зеппа, мессаза а, къаьстта а тlемахой эпанешта, Iомадьачча баь ша Iеш, цар хьинара, денала, сабаро а кlоарга тоххамбеш йолча тlема дежурстве.

Доккха ракетчикаш — сайлахь декхарг боярам боаш доккха къоначхали долаш бола нах. Цхьа, бийса юкъъежача хана, Н-ски подразделене тревога сигнал йийкар. Малагlа я из. Iомалуш ер я е тlом хинна ея ер?

Лейтенант Басов эгlара хьалхарчарга верга позице. Цунна карарбаран дукха ха ялалеьха тlема балхах болар. Цинтача дагадоацар хlлар — болх-на беш ceapan цхьа агнегат. Аварн хуьлна дlакхаьлар гlуларг. Зулам дала тарлу наха, цунна карарчарна, Уйлаеш латта ха яцар — майра, хоадамболлаш дола гlуларкаш дар чакхдаха деша хинначаран. «Массава а Дlалачкъа!» — команда елар Басова. Хlыта кхераьа юхьдухьал ше цхьа висар из. Шийна де мел могаш дола хlама лир цо. Нах болбевара бахьан.

Вийначул тlехьаrlа Шieча Седкъа одеп хьожайир лейтенанта Басов Владимира.

Советски халкъо де доагllача тайпара сий ду лаьттана кlалхарча бастионашка даим тlема дежурстве лелаеяй. боккхоша снайперааша саина нийса ракеташ кхувсарий, шоай тlема дехкар доагllача тайпарен сийленаен хоахчашдерий, ерригача социалистически содружества маьшта пахар фе лорадерий къаьхетама, къоначчада, говзала.

А. КУЛАКОВ.
(АПН).

ПУЛЕМЕТЧИЦА ФОНА

ОЧЕРК

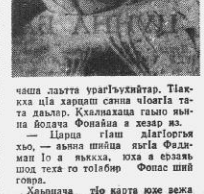

Фонаий да Патиев Хьовзан Бурова дукха гаьна йоацш уллача посте гlулаьк деш хинна, паччаьа Iаьлало оттавать. Дlа-ъьа тlехьвоаьна саг, говгра-ворда, говгра-фабрий дlаваха йиш йолаш хинначаш напагlдlа ца делча. Хlаьта наьха къел йовзача, дог кlаьда долча Хьовзе пристаь дlаделхача тайпара сеолча черкам тlабахийта леладелаьлаш из гlулаьк. Из баьлан долаш тlавехаш, дlавоаькхарга ихаш кхерам дуьлаь турсаш а хиннаб, Хlаьта ларъчахьа Iаьлаа дохадлара революци хьарца декад пристаь Хьовдеца даьыа дов.

Цу хана гlахха кхийна мехкарий хинна Фонаи цун эламагlбола йиша Фадимани. Сийчача бав тlа цу шинне гоорап хоккаш хозаьсташ наь тулуш эпнаьнаб. Хlаьта фонас-м малача наха а ха луш хинначу цу гlулаька.

Фоний «малача наьха оамаши ейлачу дас шийна къаьлара ха де ухийташ хиннай из кастката, топ-гlан лелаеш из йолга хозш хинна кагийча наха. Цудузьь цунца къаькашта — вала воарlхlаоаш нагlалъа — вала хиннаеш цlрех. Ишта тешнамбенна Фона, дах, наьнах ца кхераш миччаьха ца хоатташ кхача, яхь муъка хинний.

...Хьатlаэттар 1919 шу. Буро тlа массеза болх дас, вежаарша цlакхувъаьча хабарех ховра Фонайа из шу унзара хурглоаг.

Цъха цlьан байсиз дов бетlа-ча вордаца боккха Iаьржа хlама а яхьаш шоай коа нах хьаччабьлча гlов медделар Фонай. Шоаш ена хlама бада тlа хьаь тlа а яьккха, шоаш баьхькача тайпара гlар-тата доацап дlабахар къоначай. Фона шоаш ъуш йий а хинзар царна.

Цу бисинара наб ейра Фонай. Дагабоалар шоай дъыа цу ца бовзача ъьаьшша бада тlа яьккха из хlама.

Iуйрайна гlотташе а бада тlа а яьина из фий ца хьежача Iеялинзар молларlча хlамаи а хьатlоаьла Iаьма маькара Фона. Духха яьлар из цу «максим» яхача пулеметара хьожаш. Дlахь мишта хьовзар, патронеш лерта дlа ку мишта долла дега хайра, Бакъаь дlа мишта тохаеза ха гlортарах хlама хинзар.

Цъьа-ца ди дьяначча гlбlла ший воккхаrlволча вешийра Мухтарага дlайийаар цо из къайле. Мухтара цуа дикагlа довзар цу гергзалара гlулаьках. Буро тlа кхет-кхета гора цун уьк кнео а, салтазаш а.

Сарахьа чуоера Хьовдз, Шlмхара вар. Дезаl цlаrlа хьичу а бийха шортlига дувца волаеслар иа.

— Кlоанна сецца иаззакаш чуъхьлъа иегаш ба вайна, — аьлар ха яхача Хьовде — Духьале о чlоагlо яьй наха. Вай а кlайча хlма деза. Фонай тоо Мухтарага хурьа, Фонайна сзап,

Тlакхха Бейгlазза бlара а хьеаьлеш тlем тlа дакъа лаца, Iоаьжала юхьдуъьал латта. Цlьаьбакъа, фронтовикаша карагlдийна тlема. Мухтарага белгалдоахаш Даьтено тийнаргаш морган да цар совгlаташ. Из да, маьршача хана стратегически ракеташа хьалхашка тlехьлика дьа гlулаьк тlем тlа карагlдийна денале гlулаьк сана лоархlлига.

Ракетчикаш — сийлахь декхарг боярам боаш доккха къоначхали долаш бола нах. Цхьа, бийса юкъъежача хана, Н-ски подразделене тревога сигнал йийкар. Малагlа я из. Iомалуш ер я е тlом хинна ея ер?

Лейтенант Басов эгlара хьалхарчарга верга позице. Цунна карарбаран дукха ха ялалеьха тlема балхах болар. Цинтача дагадоацар хlлар — болх-на беш ceapan цхьа агнегат. Аварн хуьлна дlакхаьлар гlуларг. Зулам дала тарлу наха, цунна карарчарна, Уйлаеш латта ха яцар — майра, хоадамболлаш дола гlуларкаш дар чакхдаха деша хинначаран. «Массава а Дlалачкъа!» — команда елар Басова. Хlыта кхераьа юхьдухьал ше цхьа висар из. Шийна де мел могаш дола хlама лир цо. Нах болбевара бахьан.

Вийначул тlехьаrlа Шieча Седкъа одеп хьожайир лейтенанта Басов Владимира.

Советски халкъо де доагllача тайпара сий ду лаьттана кlалхарча бастионашка даим тlема дежурстве лелаеяй. боккхоша снайперааша саина нийса ракеташ кхувсарий, шоай тlема дехкар доагllача тайпарен сийленаен хоахчашдерий, ерригача социалистически содружества маьшта пахар фе лорадерий къаьхетама, къоначчада, говзала.

А. КУЛАКОВ.
(АПН).

СУРТА ТIА: тревога кхайкавий. СИГАЛЕН ТКЪАМАШ ТIАРА ХАЬХОЙ. Н. АКИМОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Эскаре гIулакх деш

ба вай мехкахой

ДАЬХЕ ЛОРАЕШ

Итт класс яьккхача заволе балха вахар Лининк Миша. Боча тlаийлар из коллектавар. Эгара хьалха балхо эттача элэмигача сага говзала карарсзарга новкъостал дора опыт йолча боккагlча болллоца. Кlожамо сийр санна хьэнар цо цар ду лъехаваш. Белгалъаьлна дика къаьхьегар чоъара токара.

Советски Эскаре гlулаьк де волаелча дикача оагlорахьара гучаяьлар командованеца. Цуька ха яьалеьха пос хул тlема а политически а кlийчон отличник, эгара дикагlбоалчарг воля специалист. Шу тlесомолен хинзарг дора, цо доккха дакъа йоаш обшественни вахара юкъе а. Боккха политически сакхетам. бола элэмига саг подразделене пенгазета редакторалара оттагу. Шийг бенна тешам боа иа беш, цо хачканаьха яралоах газет.

Тlема говзал а политически сакхетам а лакха Лининк отделене командирвала оттаву. Геттара дика кхоачаьцу цо из гlулаьк — дика Iомабу бlухой.

Хlама зертlа — шийлlабдакккха хозш вола Лининк взвода командира заместителаьла вохийт. Уьказа а геттара дикагlча оагlорахьара дlаьлъеха дика цо.

Дика бlухо хlлара, тарра дlадахача шера цунна шlаваьл сацlа отпуск елар. Хlаьта 1972 шера октябрь бетта дена шlаваьл а тlера Iо па йоаккхаа эскара дакъьа «Тlемен политически кийчон тха отличникан» ихача Сийлен доска тlа латт Лининка цlа. 19 новцберга д ненна, баркал а кхайкадаьл цуппа.

Ю. ЮСУПОВ.

ДИКАГIЧАРЦА ЙОАККХ ЦУН ЦIИ

Советски Эскаре гlулаьк де вахача веза аьнна шайга кхам кхьаьчи болаш боашаш шlаьлъаьлар Солсанов Ахьмад. Доккхад деш дувшар цо из нийсархошка. Кастлашха шийх Советски Эскара бlухо хургlкларга сурт дуьлал уьтар. Из цар 10 класс а яьккха, Ахьмад производстве хаза ваха лъархlача хана.

— Хье аьлача моттига сий довккарглоалла дика гlулаьк, Ахьмад,—йоахар цунга из эскаре ваха накъавоаккхаш боккхагlбареша, хьехархошка.

Доадинаьр эламигача саго цар шийга дакъа дог. Эскара дакъье гlаккъьяча юхьъанчарча денбшка дена чоаrlа дисциплина йола, тlема а политически а кlийчалара тlакхувш вола бlухо ше хиларах шlи дакъанчатар цо командование. Дикагlбавар бувшаш командира из белгалдоах хьокхаме салтеш хиларах гарра, цунах доаккха дика гlулаьхаш, цун йола боккха советски патриотизм ювцар.

Подразделене дика цlи хезар Солсанова. Тlемен политически кийчалара отличник а хинна дlаэттар из хуъка ха ялалеьха. Отделенена команда е оттавар доккха дикал. хьинар дола. хlама дика вlаоитlехьдакъаха хозш вола эламига саг. Палат а бовлаиаар тlема говал. Iомарен политически сакхетам лакхбарн хъакъьа ше санна яраата юкъе хьалхара мотт- ьыккхар цун подразделене.

Гlулаьк тоаде хозргдоаш эламига саг белгалъаьккхар эскара дакъьа командованее—взвода командира заместителаьла оттаву Солсанов. Цо дика кхийчу бlухой.

Пятилетка ухх хоадамбеча, кхоалагlча шера берригаш а отличникаш хила доккхий декхарш тlа а яйца, уж кхоачаницар ба хlанз из командир вола тlемахой. Тlемен политически кийчон отличникаш хила дерхl цар массаце а.

Солсанова эскара дакъьа командование 28 поощрени еннай, баркал кхайкадаьл.

Ю. ПУГИЕВ.

Гlулаьк тоаде хозргдоаш эламига саг белгалъаьккхар эскара дакъьа командование — взвода командира заместителаьла оттаву Солсанов. Цо дика кхийчу бlухой.

Пятилетка ухх хоадамбеча, кхоалагlча шера берригаш а отличникаш хила доккхий декхарш тlа а яйца, уж кхоачаницар ба хlанз из командир вола тlемахой. Тlемен политически кийчон отличникаш хила дерхl цар массаце а.

Солсанова эскара дакъьа командование 28 поощрени еннай, баркал кхайкадаьл.

Ю. ПУГИЕВ.

Уж бирса денош

БЕРАШХА кагий нах лерг дилла, боккхача безамца ладувгlаш багlа къамаьл дечунгlа. Царех дуьккаrlбраш ценбувв: «Из да хьона денаа!», «Майра-м хиннаб!».

Берашца къамаьл дер ва Гуперамесс станце локомотивни депо машинист Г. Ф. Киселев. Ше дувцар тlема вахарнарча бакъдарашца чlозlаrlду цо.

Хlаьта дувца дукха да цун. Моастаrlашца лоаттабаьча бирсача тlаьах каст-каста дувц цо къоначча болглоштта, дешархошта.

Ший тхъеста шу даьлча, 1942 шера май бетта фронте хьажар Киселев Георгий. Июне Сталинграда юхье човнаш йир цунна. Госпитале хилар, цун тlехьаrlа лоацъьяча программах хьежаш тlема училища чакхъьяккъар. Фронте из ихха хьалъар Iламагlвола лейтенант волаш, тlакха автоматчикий взвода командирала хьожаву Георгий. Цу взводах ца къасташ Берлине кlоач из, цинга чакхбоаккх цо тlом.

Фашистски бlи бохабарга бода ниъ хала бар. Гитлеровщацца каст-каста Iамаш дуьлар, дукха халонаш лайра советски бlухоша. Хlанз а тlехь юъь дуьхьалара дlа па доалаш тlема сурт хьалхашка латт Георгий Филиппович.

Цунна каст-каста дуьхьалоот Польше Висла ух тlара длацларм бахьан долаш бан тlом, Варшавал къуебаьлъгlу ар из лпацлам. Шоърала диллача геттара готтича яр из, — хетаргlахь, пхийтта километр мара-хургlоаца. Гитлеровщаца лъырхlар фуннагlа дьа а, Киселев Георгие завод чуйоагlаш йола стрелкови полк хи чу Iочуьнхlта. Цу хана цун взводи тканкаша дуьхьала еттача тоний ротеи полка командир резерве яр.

Тревогах гlлетаяр Киселева взводи танкашта дуьхьала еттача тоний ротеи. Белгалъаьча моттига хьалхъачча Киселева айра хьагlга гlорташ датта фашистски танкаши царца тlехьа боагlа неиецки салтийн, лаьтта а аьккха дlахьуьдала доладелар мугlараш. Дlахьа ухь удар уж, дlахьуьллора. Тlакха пулемета тата сецача баблара, човнаш хиннараш бадийсар, вожаш иха гlайтта а гlайтта хьатlаболаллора тоташ етташ, гранаташ кхувсаш. Бакъда Фонас патроний мара лелта дlачудоллалла мара хиллаш ишта.

Уллаше а хьахкийтача, хало са доахача Хьовдена хозар шоай бада гlара еттача пулемета тата. — Кlаьчьа хозаш, — йоахар Киселев. Оахча хаттараш дарца яхча а дагахийт цунна уж бирса денош.

— Ишта, майра латаш ер хиннила сайна хайча, мара-м со а яьнар ухъаяга, — яхаш бегаш бу йоккхача сагo, безаме мара бlара а хьежаш.

С. ПЛИЕВ,
Назраньча профтехучилища преподаватель, отставкера подполковник.

М. ЗАНГИЕВ.

АЗ ДОККХАЛ ДУ

Вай боккхача, хозача мехка дахь дерриге халкъаш майрен шlаьнгlо йолашш лийтар революце моастагlашца гражданаллен тlэмэ шерашка. Советски Iаьдала чlоагlалге яр хlара гlороде, хlара юрта баьха къебаршш.

Ленина партс тlахьлъам хьалдахьлар Къаьсташ-м-гlар Захарченка а (хlанз Советское оал тха юртах). Укхаза вlашагlтехлар партизанийн отряд. Цу отряде эттар са да Саит а.

Революце идеаш, ницъсо бахьан долаш шоай сиюш Дlадала кийча хилар гойташ тlемаш тlемаш дир цар Къаьсташ юхье. Массе тайпара тlема кхоачаца Iландилара Денникина вооружаца тlеташ бола бlу, го а баь Хlалакъаб дlабаьккхар ницъсо ах.

Хlаьта денникинщаата дагалаьттар ишта дар: тха юрташка гlолла Iа чаях а баьина, тlом беш долча XI Шieча Эскара тlакхлачар. Дуьхя бисар цу тlем тlара ша из бераш. Хlаьта кертгердар дар моастагlча дагадьлъта уйла кхоачаш ца хилар. Курал еш дувцар тха дас цу къаьсташ. Кlы а дужкъ тlом баьб цо контрреволюцеца.

Граждански тlом чакхбалар. Керда, сийрда пахар хьалде доледелар халкъ. Зина токаш латтача бсша тара бар вай мохк. Масседола хlама хоза дар цун. Шоай паччахьлахьен иш чlоагlе- беш хьинарг къаьккар наха.

— Кlиева цlагарга гlерташ вар моастагlа. Тха эшалон ца соцаш Дlайодаш яр фронтагlка. Цига Дlагарга ме гlорт, дуьккаrlа бомбаш чуетгар моастагlчуьн авиаце. Кlиева Дlатlаккачалелха Iо а дьа-ха, гlаш Дlадоладелар тхо. Городе чудьлар, йоагаш яр хозш Киев. Къаьстам боацаш бомбаш чуетгар моастагlчо. Чlоагlа халя дар цу сурта бlярьякъеа. Гитлеровщаца халдзанза юатакаш дина ца юхатохар вай бlухоша, шоаш контратакс болхар. Шieча эскархой тlалагара дуьхьала йоатта ца луш тlехьашкахьа бувлар фашисташ. Аттагlа дацар бийсанза а. Гитлеровщаца Iочуьхьедар дивергенташ, кlаьта оаха хьа а лучаш хlалакбора уж.

Вежаарша йолча Украина столица лораеш бар массе къамех бола нах, царех кlаране ше вагород санна еза/ лоархlар Киев. Из турпале лорзеча дакъа лоацаш бар вай мехкахой Медов Муцн, Балкоев Махьмад, кхыбаршаш.

Цlан тlем тlа чlоагlа човнаш йир сона цинна а кога. Гонаьхьа лелкаш йоккхийча тоташ ихорч дар, ца соцаш етташ моастагlаш гулемет аш, автоматаш яр. Цхьабаьккъа, со вита дlабахизнзар новкъостий. Моастагlа гlаина а ваккха сона тlабаьккар уж. Эттара хьалха сона тlавера Балкоев Махьмад. Кlерам боацача моттиге со Iо а вилла, човнаш ях кчы новкъост воалаве вахар из. Шера алана юкъера Iклагlаъьккъар цо лелаьаь имlгlтехьнот украинец. Тхо шаккхе а медсанбате дlавыкар Махьмада. Ах шу совгlа хьаьккар аз госпитале волаш. Дорама кlалдерзьяьккар со Iоаьжалах. Хlаьта тlом булургболаш вапар со. Тыле сайна могар а деш новкъостаг дора аз фронта.

Тlом чакхбалар. Пемо шийна яь човнаш ергаяь, толамца комунизм хьалгеш боал вай мохк.

Са дукха дезал ба. Ворхl бер да. Паччахьлахьено пенсе ду сона. Йоl мыре яхай, вож бераш дешаш да. Хlаьта са цхьаь воlах Советски Эскара дакъера училища чакх а яьккха эксар хиннаь. Эскаре цо дика гlулаьк дарах чlоагlа воккхийнаш ва со. Дукха ха Iоаьшаш капитана чин деннад Жабрямза.

Со чlоагlа курал еш па советски нийъа машара кхъьегам гоборабеча сай воl, тха дезала кхоалагlча нохкалаш инкал хьларах.

Хугоев Саита Махьмад, тlема ветеран.

ИЗ ДИЙНАБАРАШТА ДЕЗА

Дукха ха яц Грозиеча № 55 йолча школа дешархоша «Поиск» яха клуб йlаьхьиъьелла. Кхуба балха яхье а дакъа лоацаш 21 саг ва. Сийлахь-боккхача Лаймехка тlем тlа дакъа лаьлача шоай районе бахьча наьха шераш тахка лаьхlийр кхоначча лерйохазраша. Хlаьхле дуьша мегарга царна кардlаламlча дикача гlулаккех.

Георгиева Мзоиа Афанасьевна, Цороев Дуде Iаздал, Демченко Петр Ефимович, Корнгов Идриса Махьмад — уж ба кхоначча дерйохазраша эскара хьалхарча гучабаьна тlемахой. Хlанз цар вахарах, тlема а кхъьегама а гlулаккех йола материалаш гул а яь «Старопромыслевски района сийлола наз» яха альбом кийчеш ба дешархой.

23-ча феврале «Из деза дийнабаращта, из деза дийнабаращтаяха Советски Эскарен Тlема-Форда Флотен Денна хетаяь сайре чакхйоккхаяьгча кхоначча лерйохазраша шоай школе.

Я. РОЗИНА.

«СЕРДАЛО»
3-гlа оагl. 22 февраль, 1975 шу.

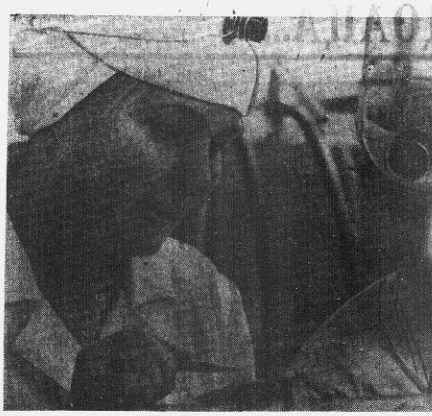

Тешаме, нийса лелаш, дукха ха йоаккхархболаш — ишттa ше ирахена продукци хилийта гIерташ и. Къаьхьегама Цlечу Байрахь ордена лелаечу 2-чу Московски сахьаташ деча заводa коллектив.

«Славa» яхача сахьата дикал тоаяра дешаш дaиш терхаме лоаттaлу уьхаза. Уж къаьстa къаста йолча мероприятеша а ца кхоастадеш, «Москабель» ваха московски заводе а Владимир Ильича цlерагIча заводе («ЗВИ») а санна продукци хиннa хилийтара Гилман-ларца тIа чIоагIIаьнa бIарчa система мукъйолалвaлъ уьхaзa.

Цу системанa юкъеволалвaлъ коллективера хIара сaг. Механически обработка чеа цехашкарa хIара станоша тIа оттанчI хьаеш йола деталеш нийса йиI уа торо луш йола прибораш. Шерра юкъейолалво автоматика, чIоагIа бIаь арахьара изделеташ бола тIахьожам. Предприяте болашбa продукце дикала йолча инструктора болх. Цо покъостaн ду къонача сборщикаш, технолого маяхара производствене операцеш чакхъхара.

Из лостам шоай балхaца керттера а лоарIaш, коллективо дoккхий социалистически деккарaш тIанийад 9-ча пятилетка хьоалагIча, хоздамбека шера. Дукхaлгa а реализацера а йиллеш цIерa план 27 декабре кхоачaнгIе а, программaца совгIa 600 эзар сома продукци ялa а, залaнегIa оттадьяуьлa совгIa 20 эзар сом ялa.

ХИЙЦЦА ЛЕЛАШ ЙОЛА ЗАЕМ

Тха консультаци

Бахача наха юкъе чIоагIIa дика лоарIхьaн я 1966 шерара Пачхьалкхен чуьяра 3 процентни кхаж боагIa заем.

Цу заема облигацеш нйеш бола нах шерра-шера дукхaгIa хул. Ахкха лоарIхьaн цIыйн шера Нохч-ГIалгIай АССР-е бахача наха 35 миллион сома маьхьa нийяй уж. Цоай ахча цу заемаца лелаеш бола. Иштта торо хул цоаьнa та тIа-тIа дукхaгIa эпшап хуьлаш дола культурни бытовой гIулакхаш кхоачашдара тоъал ахча боаде а цоаьнa пайда а болаш заема облигацеша леладе а.

Из заем 20 шера арахийад, 1966 шера 1-ча июлера 1968 шера 1 июле кхоачaлa. 20 сомех 10 сом облигацеш а йолаш. Карарча ахчех бахача нахага йохка лаьрхIa я из. Облигацеш хийцa йохка а йохк, дIa а мIо республикера ерригача сберегательни кассаца.

Заемах йоагIa доход кхаж бара кепара шера 3 процент а лоарIхьaн. Цхьa 2500, 1000, 500, 100, 40 сома кхаж боагIa ткъaь сома маьхьa облигаце. Иттa сома маьхьa йолча облигаце бенача хьaжех ах дIaлу.

ХIара шера кхаж боагIaн барХ1 тираж арайолаI 1966 шерарча 3 процентни заема. ХIара тираж массaца хул заема цхьaн разрядаца лоовзабу: 5000 сом долаш цхьa кхаж, 2500 сом долаш пхи кхаж, 1000 сом долаш тхъо кхаж, 500 сом долаш бIаь нйс кхаж, 100 сом долаш, ворI бIаьн шоазткъе нтт кхаж, 40 сом долаш 8514 кхаж; хIаьта бергIча лоовзабеташ 512500 сома 9400 кхаж бу. Облигацеш бIаьна наха кхъе дIaнIжарга хьежжa, арайоах заема разрядаш. 1973 шера январе йохка арахийад 100 миллион сома маьхьa шоазткъaлгIча разрядца облигацеш.

Заемо боаккхача ерригача хана 30 процент йолча облигацеш кхаж боагIa, цIaьна вожх ихсйенca 70 процент облигацеш шоай маьхьaн юха дIaчуэ. Бенача кхажа юкъеболхийт облигацеш шиI маь, цхьaна хьaл 6ена облигацеш дIaйойлa, дIaхоачa тиражашца дакъa лоаделаш а яь. Цу цхьaн хинна лоазаеш болча тиражий кхажа дукхaл хьaдикхен заемий облигацеш мах хьaтахкара порядокни хинаш.

КПСС XXIV съезда решенешка хьежжa, бахача наьхI хьaл-торо лакхъара дакъе иIслагIеча пхе шера пцаю чакхъхъa оттанера мероприятеша юкъе боккхача лоарIхьaме я лакхе йийцача Пачхьалкхен заемий облигацеш мах хaнaл хьaлха дIaтакхара хьaкъеха яь ре ренеш. Деррига а царех токкхaлгар 25,8 миллиард сом дa. ХIаьта пчах 1974—1975 шерашка 2 миллиард сом а дIaхоачa шерашка тIа-тIа дукхaгIa боарамеа лоарIхьaме я лакхе йийцача Пачхьалкхен заемий облигацеш мах хaнaл хьaлха дIaтакхара хьaкъеха яь